

**Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na Programie nauczania biologii – Puls życia autorstwa Anny Zdziennickiej**

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Różnorodność i jedność świata zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐wymienia wspólne cechy zwierząt ☐wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt ☐podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> ☐na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce ☐charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców ☐podaje przykłady szkieletów bezkręgowców 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt ☐na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	<ul style="list-style-type: none"> ☐wyjaśnia, czym jest tkanka ☐wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych ☐przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej ☐opisuje budowę wskazanej tkanki ☐przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek ☐samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych ☐rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych ☐omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej ☐samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> ☐na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych ☐wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☐samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych ☐wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej

	3. Tkanka łączna	☐ wymienia rodzaje tkanki łącznej ☐ wymienia składniki krwi ☐ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie ☐ opisuje składniki krwi ☐ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☐ wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej ☐ omawia funkcje składników krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej ☐ charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☐ wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami ☐ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
	4. Płazińce – zwierzęta, które mają płaskie ciało	☐ wskazuje miejsce występowania płazińców ☐ rozpoznaje na ilustracji tasiemca	☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca ☐ wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu ☐ opisuje na podstawie schematu cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	☐ omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia ☐ wyjaśnia znaczenie płazińców ☐ wskazuje rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców ☐ omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez płazińce ☐ ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	5. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	☐ wskazuje środowisko życia nicieni ☐ rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych	☐ wskazuje charakterystyczne cechy nicieni ☐ omawia budowę zewnętrzną nicieni ☐ wymienia choroby	☐ wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu ☐ wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	☐ charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie ☐ omawia znaczenie profilaktyki	☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie ☐ przygotowuje

		zwierząt	wywołane przez nicienie			prezentację np. PowerPoint) na temat chorób wywoływanych przez nicienie ☐ charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	6. Pierścienice (skąposzczety i pijawki) – zwierzęta, które mają segmentowane ciało	☐ rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt ☐ wskazuje środowisko życia pierścienic	☐ wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic ☐ wyjaśnia znaczenie szczecinek	☐ omawia środowisko i tryb życia pijawki ☐ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodło i wyjaśnia jego rolę	☐ wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia ☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	☐ zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby ☐ ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka
III. Stawonogi (skorupiaki, owady i pajęczaki)	7. Stawonogi (skorupiaki, owady, pajęczaki)	☐ rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt ☐ wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów ☐ wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	☐ wymienia miejsca bytowania stawonogów ☐ rozdziela wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	☐ wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów ☐ przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki ☐ opisuje funkcje odnóży stawonogów	☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów ☐ omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków ☐ wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów ☐ wyjaśnia, czym jest oko złożone	☐ przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne ☐ analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twarde pancerz	☐ wymienia główne części ciała skorupiaków ☐ rozpoznaje	☐ wskazuje środowiska występowania skorupiaków ☐ opisuje budowę	☐ nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego ☐ omawia wskazane	☐ wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia	☐ charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka

		skorupiaki wśród innych stawonogów	zewnątrzną skorupiaków	czynności życiowe	☐ wynienia znaczenie skorupiaków w przyrodzie	
	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	☐ wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów ☐ wylicza środowiska życia owadów ☐ rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia ☐ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	☐ analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem
	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	☐ wymienia środowiska występowania pajęczaków ☐ rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	☐ wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków ☐ omawia sposób odżywiania się pajęczaków	☐ na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków przedstawionych w podręczniku ☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	☐ omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli ☐ charakteryzuje odnóża pajęczaków	☐ ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	☐ wymienia miejsca występowania mięczaków ☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	☐ omawia budowę zewnętrzną mięczaków ☐ wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	☐ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe mięczaków	☐ wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów ☐ omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	☐ rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków ☐ konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków
- > .	13. Ryby –	☐ wskazuje wodę jako	☐ na podstawie	☐ na podstawie	☐ wyjaśnia, na czym	☐ omawia

	kręgowce środowisk wodnych	<p>środowisko życia ryb</p> ☐ rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	<p>ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb</p> ☐ przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	<p>obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe ryb</p> ☐ nazywa płetwy i wskazuje ich położenie ☐ opisuje proces wymiany gazowej u ryb	<p>polega zmienność ciepłoty ryb</p> ☐ omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	<p>przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie</p>
	14. Przegląd i znaczenie ryb	☐ wymienia kilka gatunków ryb przedstawionych w podręczniku	☐ podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby	☐ kilkanaście przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby	☐ omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka	☐ wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania
	15. Płazy – bezogonowe i ogoniaste. kręgowce środowisk wodno-lądowych	☐ wskazuje środowisko życia płazów	☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza	☐ charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie	☐ omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie	☐ wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach
	16. Przegląd i znaczenie płazów	☐ wskazuje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	☐ podaje przykłady płazów żyjących w Polsce	☐ rozpoznaje na ilustracji przykłady płazów ogoniastych, bezogonowych i beznogich	☐ charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie	☐ ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka
			☐ wymienia główne zagrożenia dla płazów	☐ omawia główne zagrożenia dla płazów	☐ wskazuje sposoby ochrony płazów	☐ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce

IV. Kręgowce stałocieplne	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	☐ wymienia środowiska życia gadów ☐ omawia budowę zewnętrzną gadów	☐ wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennocebnością ☐ rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	☐ opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie ☐ omawia tryb życia gadów	☐ charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów ☐ analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	☐ analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody ☐ wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
	18. Przegląd i znaczenie gadów	☐ wskazuje na ilustracji jaszczurki, krokodyla, węże i żółwie	☐ określa środowiska życia gadów ☐ podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	☐ omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady ☐ wskazuje sposoby ochrony gadów	☐ charakteryzuje gady występujące w Polsce ☐ wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	☐ ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka ☐ prezentację (np. PowerPoint) na temat gadów żyjących w Polsce
	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	☐ wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków ☐ na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków ☐ rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	☐ rozpoznaje rodzaje piór ☐ wymienia elementy budowy jaja ☐ wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne	☐ omawia przystosowania ptaków do lotu ☐ omawia budowę piór ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków ☐ wykazuje rolę piór w utrzymaniu stałocieplności	☐ analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją ☐ wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków ☐ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu ☐ rozpoznaje na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	☐ wymienia przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	☐ ocenia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	☐ omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka ☐ wskazuje zagrożenia dla ptaków	☐ wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem	☐ wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem

					<p>spożywanego przez nie pokarmu</p> <p>☐omawia sposoby ochrony ptaków</p>	<p>ich życia</p> <p>☐korzysta z aplikacji do oznaczania popularnych gatunków ptaków</p>
	<p>21. Ssaki łożyskowe kręgowce, które karmią młode mlekiem</p>	<p>☐wskazuje środowiska występowania ssaków</p> <p>☐na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków</p>	<p>☐wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki</p> <p>☐określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne</p> <p>☐wymienia wytwory skóry ssaków</p>	<p>☐na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków</p> <p>☐wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności</p> <p>☐omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków</p>	<p>☐opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia</p> <p>☐charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków</p> <p>☐identyfikuje wytwory skóry ssaków</p>	<p>☐analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością</p> <p>☐analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki</p>
	<p>22. Przegląd i znaczenie ssaków</p>	<p>☐wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania</p>	<p>☐wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem</p> <p>☐nazywa wskazane zęby ssaków</p>	<p>☐rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje</p> <p>☐wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody</p>	<p>☐omawia znaczenie ssaków dla człowieka</p> <p>☐wymienia zagrożenia dla ssaków</p>	<p>☐analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony</p> <p>☐wykazuje przynależność człowieka do ssaków</p>